

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus 18.9.2020

Lopulliset hyvän vastauksen piirteet 12.11.2020

Lopullisista hyvän vastauksen piirteistä ilmenevät perusteet, joiden mukaan koesuorituksen lopullinen arvostelu on suoritettu. Tieto siitä, miten arvosteluperusteita on sovellettu kokelaan koesuoritukseen, muodostuu kokelaan koesuorituksesta saamista pisteistä, lopullisista hyvän vastauksen piirteistä ja lautakunnan määräyksissä ja ohjeissa annetuista arvostelua koskevista määräyksistä. Lopulliset hyvän vastauksen piirteet eivät välttämättä sisällä ja kuvaa tehtävien kaikkia hyväksytyjä vastausvaihtoehtoja tai hyväksytyin vastauksen kaikkia hyväksytyjä yksityiskohtia. Koesuorituksessa mahdollisesti olevat arvostelumerkinnät katsotaan muistiinpanoluonteisiksi, eivätkä ne tai niiden puuttuminen näin ollen suoraan kerro arvosteluperusteiden soveltamisesta koesuoritukseen.

Täydet pisteet voi saada vain vastaus, joka ei sisällä väärää tietoa.

Koesuorituksia ei saa kopioida. Ne ovat salassa pidettäviä asiakirjoja.

Digitaalisen kokeen arvostelupalvelun ohjeet ovat lautakunnan verkkosivuilla osoitteessa:

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/arvostelupalvelun-kayttoohje-opettajille>

Tehtävien 1.6., 1.7., 2, 3, 4, 5 ja 6 arvioitavat piirteet on kuvattu ylioppilastutkintolautakunnan antamissa suomi toisena kielenä -koetta koskevissa määräyksissä.

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Koekohtaiset/suomi_tai_ruotsi_toisena_kielena_kokeen_maaraykset.pdf?v=120419

Ongelmakohtat alleviivataan. Jokaista alleviivausta ei tarvitse kommentoida sanallisesti, mutta halutessaan mitä tahansa kohtaa voi tarkentaa kommenttikenttään.

Osa I: Kuunteleminen (50 p.)

1. Äänitetehtävä (20 p.)

HUOMIO! Vastausten tulee olla kokonaisia itsenäisiä lauseita, mutta HVP:ssä luetellaan, mitä asioita hyvässä vastauksessa on.

1.1. Mitä Tiina Sanila-Aikio mainitsee saamelaiden kotiseutualueesta? (2 p.)
(monivalintavastaus)

- Siellä on runsaasti luonnonvaroja. (2 p.)

1.2. Miksi Jäämeren rata -hanke kuohuttaa paikallisten mieliä? (2 p.)
(monivalintavastaus)

- Pelätään junien aiheuttavan vahinkoa poroille. (2 p.)

1.3. Miksi saamelaiskysymykset otetaan liian harvoin huomioon? (2 p.)
(monivalintavastaus)

- Kaikilla ei ole käsitystä saamelaiden oikeuksista. (2 p.)

1.4. Sajos on paikka, joka (2 p.) (monivalintavastaus)

- tuo näkyville kotimaisia kieliä. (2 p.)

1.5. Miksi Tiina Sanila-Aikio ei itse elä saamelaiskulttuurin mukaisesti koko ajan? (2 p.)
(monivalintavastaus)

- Hänen työnsä vie niin paljon aikaa. (2 p.)

1.6. Millaisia erilaisia rooleja Tiina Sanila-Aikiolla itsellään on? (Mainitse vähintään viisi.) (5 p.) (tekstivastaus)

- saamelainen
- äiti
- poromies, kalastaja-metsästäjän vaimo
- saamen kielen opettaja
- saamelaiskäräjien puheenjohtaja / poliitikko, joka edustaa saamelaisia
- rock-artisti / muusikko
- oikeustieteen opiskelija
- inarilainen

Listaus riittää viiteen pisteeseen, jos listassa on esim. tarkentavia määreitä.

1.7. Millaiset tekijät ovat auttaneet Tiina Sanila-Aikiota saamaan aikaan tuloksia? (5 p.)
(tekstivastaus)

- yritystausta lapsuuden perheestä

- oppinut äidiltään, että työtä ei kannata pelätä
- tai ajattelee, että kun tarttuu toimeen, niin saa aikaiseksi (tai kahden viimeisen yhdistelmä)

2. Videotehtävä (15 p.)

HUOMIO! Vastausten tulee olla kokonaisia itsenäisiä lauseita, mutta HVP:ssä luetellaan, mitä asioita hyvässä vastauksessa on.

2.1. Mihin kolmeen ryhmään voi luokitella tekijät, jotka vaikuttavat ostoskäyttäytymiseen ruokakaupassa? (5 p.) (tekstivastaus)

- tulotaso ja siihen liittyvät tekijät
- tilannetekijät: esim. mihin aikaan, minä päivänä ja kenen kanssa kauppaan mennään
- pysyvät arvovalinnat
- elämäntilanne ja tyyli
- tuotteet / yritykset

Vaaditaan yllä olevista kolme. Viiden pisteen vastaukseen pelkkä oikeiden sanojen kopioiminen ei riitä, vaan listausta on tarkennettava esim. esimerkein.

2.2. Miten elämäntilanne vaikuttaa ostoskäyttäytymiseen? (5 p.) (tekstivastaus)

- onko kotona lapsia vai ei
- kuinka paljon aikaa on käytettävissä ruuanlaittoon
- erilaiset ruokatottumukset ja -valinnat perheen sisällä
- eläkeläiset ostavat enemmän valmisruokaa
- sinkut vs. parisuhde
- lapsiperheiden erilaiset tavat valmistaa ruokaa
- missä aikaa vietetään (töissä, kotona)
- syödäänkö ulkona vai kotona

Viiteen pisteeseen vaaditaan alleiviivatut asiat sekä lisäksi jokin muu yllä olevista.

2.3. Miten perheiden ostoskäyttäytyminen voi muuttua lasten myötä? (5 p.) (tekstivastaus)

- ruokaa tehtävä säännöllisesti: ruokaostoksia tehdään enemmän, viljatuotteet ja maito painottuvat
- määrä eli kuinka paljon ostetaan: ollaan enemmän kotona ja tehdään ruokaa
- lasten myötä ostetaan erilaisia tuotteita esim. vaippoja
- ostetaan kotona viihtymistä edistäviä tuotteita kuten makeiset / olut ja siideri

- syödään vähemmän ulkona

Viiteen pisteeseen vaaditaan neljä yllä olevista.

3. Videotehtävä (15 p.)

HUOMIO! Vastausten tulee olla kokonaisia itsenäisiä lauseita, mutta HVP:ssä luetellaan, mitä asioita hyvässä vastauksessa on.

3.1. Mistä asuinalueen identiteetti ja mielikuvat asuinalueesta syntyvät? (5 p.)

(tekstivastaus)

- kaupungit itse tuottavat kertomuksia alueesta
- identiteetti lähtee ihmisten keskinäisistä suhteista ja ihmisten ja ympäristön välisestä suhteesta / ihminen itse vaikuttaa asuinalueen identiteetin syntymiseen
- vanhat kaupunginosat: historia, tarinat, asuinalueen pysyvät ydinpiirteet
- uudet kaupunginosat: asumisen toiveet ja mahdollisuudet, millainen asuinalue voisi olla elettyinä tilana; tulevaisuuden mahdollisuudet'

3.2. Mitkä asiat tekevät asuinalueesta halutun tällä hetkellä? (5 p.) (tekstivastaus)

- ekologisuus ja kestävä kehityksen huomioiminen, esim. yhteiskäyttöautot, energiaratkaisut
- yhteisöllisyys, esim. kaupunginosayhdistykset
- hyvät palvelut: hyvät joukkoliikenneyhteydet ja koulu
- alueiden omaleimaisuus ja "elämän jäljet" (rosoisuus)

3.3. Miten asuinalueen identiteettiin voi vaikuttaa? Anna esimerkki. (5 p.)

(tekstivastaus)

- annetaan asukkaille mahdollisuus osallistua:
 - o mahdollisuus kertoa toiveet ja kehittämisideat sekä saada oma ääni kuuluviin eri kanavien kautta
 - o luodaan asukkaille vapaus ja mahdollisuus kehittää omaa asuinalueitaan ja tehdä uusia asioita
- esimerkkinä Myyrmäki: asukkaat ovat itse ideoineet ja luoneet monenlaisia tiloja (esim. kulttuuritalo ja co-working-tila) ja tapahtumia; kaupunki antanut mahdollisuuden suunnitella ja toteuttaa, mutta varat ideoiden toteuttamiseen on täytynyt hankkia itse

Vaaditaan Myyrmäki-esimerkki, muut esimerkit eivät käy.

Myymäki-esimerkkiin tuotava konkreettisia esimerkkejä.

Osa II: Lukutaito (50 p.)

4. Tekstin ymmärtäminen (50 p.)

HUOMIO! Vastausten tulee olla kokonaisia itsenäisiä lauseita, mutta HVP:ssä luetellaan, mitä asioita hyvässä vastauksessa on.

4.1. Miksi Mark Levengood on tyytyväinen elämäänsä Ruotsissa? Mainitse vähintään kolme asiaa. (10 p.) (tekstivastaus)

Vähintään kolme seuraavista asioista:

- Elämä on ollut mielenkiintoisempaa ja jännittävämpää kuin hän osasi kuvitella.
- Hän opiskeli Dramatiska Institutetissa.
- Häntä ei ole syrjitty.
- Hän on menestynyt ja hänet tunnetaan Ruotsissa.
- Hänellä on perhe, johon kuuluu kaksi äitiä ja kaksi isää sekä kaksi teini-ikäistä lasta / teini-ikäiset lapset.
- Ruotsi on tasa-arvoisempi kuin Suomi.

4.2. Mitä hyviä ja mitä huonoja asioita Mark Levengood tuo esille 2000-luvun Suomesta? (10 p.) (tekstivastaus)

Hyviä asioita Mark Levengoodin mielestä ovat seuraavat:

- Helsinki on paljon kansainvälisempi kuin 1980-luvulla.
- Suomessa ymmärretään, että myös vaikeat ja raskaat asiat kuuluvat elämään. Ruotsissa elämään suhtaudutaan kevyemmin.
- Suomalaisten huumorintaju
- Suomalaisessa ruoassa hyvää on lauontaimakkara, karjalanpiirakat ja keltainen Jaffa.

Huonoja asioita Mark Levengoodin mielestä ovat seuraavat:

- Tasa-arvo ei ole toteutunut Suomessa yhtä hyvin kuin Ruotsissa.
- Rajalle perustettu tarkastuskeskus vuonna 2015.

Yhteensä pitää olla kolme asiaa. Täysiin pisteisiin täytyy olla sekä hyviä asioita että vähintään yksi huono asia.

4.3. Miksi Anna Järvistä ei voi pitää tyypillisenä suomalaisena maahanmuuttajana Ruotsissa? (10 p.) (tekstivastaus)

- Hän asui lapsena ruotsinkielisessä asuinympäristössä,
- Lapsuuden asuinympäristössä monilla oli akateeminen koulutus.
- Hänen perheensä asui alueella, jossa väestö kuului ylempään keskiluokkaan.
- Hän ei ole kokenut syrjintää eikä rasismia kuten monet muut suomalaiset maahanmuuttajat.
- Hän ei ole hävennyt suomalaisuuttaan eikä suomen kieltä.
- Hän opettaa ruotsia.
- Hän muutti Ruotsiin äitinsä uuden avioliiton vuoksi. Tyypilliset maahanmuuttajat olivat työn perässä muuttavia tehdastyöläisiä.

Täysiin pisteisiin vaaditaan kolme alleviivattua asiaa (olennaisimmat asiat tekstissä).

4.4. Miten artikkelin mukaan Ruotsissa suhtauduttiin suomalaisiin 1960- ja 1970-luvuilla? (10 p.) (tekstivastaus)

Suomalaisia

- pidettiin alempiarvoisina kuin ruotsalaisia
- syrjittiin
- ruotsalaiset käyttäytyivät huonosti suomalaisia kohtaan (nimittely ja halventavat vitsit)

4.5. Miksi artikkelin otsikko on *Sivulliset*? (10 p.) (tekstivastaus)

- Artikkelin molemmat henkilöt, Mark Levengood ja Anna Järvinen, tuntevat olevansa kahden kulttuurin välissä. He tuntevat itsensä ulkopuolisiksi sekä Suomessa että Ruotsissa.

Osa III: Kirjoitustaito (129 p.)

5. Lyhyt kirjoitustehtävä: Kommentti (30 p.)

- oma mielipide
- monipuoliset perustelut
- perusteluiden vakuuttavuus

- asiatyyli

Edellytetään verkkokommentin tekstilajin konventioiden mukainen teksti. Laaja tai eksplisiittinen viittaus tekstin alussa on tekstilajin vastainen.

Vastauksen tulee olla selkeästi kommentti vähintään yhteen kolumnin syyhyn.

Vastauksessa voidaan kommentoida kolumnin kaikkia kohtia, mutta se ei voi olla yleisesti koko kolumniin kantaa ottava teksti.

6. Kirjoitelma (99 p.)

6.1. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.2. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.3. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.4. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.5. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.6. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.7. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

6.8. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)